

A cégkivonat adatainak vizsgálata a közbeszerzési eljárásokban Examination of excerpts from the company register in the course of public procurement procedures

Dr. Kozák-Demendi Ágnes, főosztályvezető-helyettes, beszerzési osztályvezető, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2022.5.4

Címszavak: közbeszerzés, kizáró ok, fizetésképtelenség, cégkivonat, ellenőrzés

Absztrakt

A jelen cikk célja annak bemutatása, hogy a közbeszerzési eljárások során milyen vonatkozásban merül fel a cégkivonat vizsgálatának szükségessége az ajánlatkérők részéről, valamint a cégkivonat adatainak vizsgálata (mint például jogállás, székhely, vezető tisztviselők, tulajdonosi szerkezet) milyen problémákat, illetve kérdéseket vethet fel az ajánlattevők vagy az alvállalkozók vonatkozásában.

Abstract

The aim of this article is to show the cases when contracting authorities must check the company extracts during a procurement procedure, and what issues or problems come up as for this summary of corporate data (like status, registered office, data of chief officers, shareholding structure) relating to tenderers and subcontractors.

Kizáró okok a közbeszerzési eljárásokban

A közbeszerzési eljárásokban részt vevő gazdasági szereplőkkel szemben irányadó kizáró okokra vonatkozó rendelkezéseket a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 62-63. §-ai tartalmazzák. A kizáró okok a gazdasági szereplők jogi helyzetére vonatkoznak, és meghatározzák azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az ajánlattevő, a részvételre jelentkező, az alvállalkozó vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet az eljárásból kizárásra kerül [kivéve, ha a Kbt. 64. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kellőképpen igazolta megbízhatóságát, amelyet a Közbeszerzési Hatóság véglegessé vált vagy – annak megtámadására irányuló közigazgatási per esetén – a bíróság jogerős határozatában megállapított].¹

A közbeszerzési eljárásokban megkülönböztethetünk kötelező és fakultatívan alkalmazható kizáró okokat. A kötelező kizáró okokat az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást megindító felhívásban előírni, azoktól nem tekinthet el, ellenkező esetben a közbeszerzési eljárás felhívása jogsértőnek minősül. A fakultatív ki-

záró okok alkalmazása az ajánlatkérő döntésén múlik, azokat nem kötelező előírni.

Az alábbi, kötelezően alkalmazandó kizáró okokat – amelyek jelen cikk témakörével kapcsolatosak – minden ajánlatkérőnek kötelező előírni, és azok fennállását, illetve fenn nem állását a cégjegyzék adatai alapján ellenőrzi az ajánlatkérő.

Fizetésképtelenségi helyzetek fennállása

A Kbt. 62. § (1) bekezdés c) pontja alapján az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, akivel szemben az alábbi körülmények valamelyike áll fenn:

- végelszámolás alatt áll,
- vonatkozásában csődeljárás elrendeléséről szóló bírósági végzést közzétettek,
- az ellene indított felszámolási eljárást jogerősen elrendelték,

¹ A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a kizáró okok tekintetében benyújtandó igazolásokról, nyilatkozatokról, nyilvántartásokról és adatokról a Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők vonatkozásában (2021. május 6.), 1. oldal; <https://bit.ly/3lcWFxE>.

vagy ha a gazdasági szereplő személyes joga szerinti hasonló eljárás van folyamatban, vagy aki személyes joga szerint hasonló helyzetben van.

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény [a továbbiakban: Ctv.] 94. § (1) bekezdése szerint a cég jogutód nélkül történő megszűnése esetén - ha a cég nem fizetéképtelen, és a cégre vonatkozó jogszabály eltérő rendelkezést nem tartalmaz - végelszámolásnak van helye. Végelszámolásra a cég legfőbb szervének elhatározása alapján kerülhet sor.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény [a továbbiakban: Cstv.] 1. § (2) bekezdése alapján a csődeljárás olyan eljárás, amelynek során az adós - a csődegyezség megkötése érdekében - fizetési haladékokat kap, és csődegyezség megkötésére tesz kísérletet.

A Cstv. 1. § (3) bekezdése alapján a felszámolási eljárás olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetéképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők a Cstv.-ben meghatározott módon kielégítést nyerjenek.

Tevékenység felfüggesztése

A Kbt. 62. § (1) bekezdés d) pontja alapján kötelező kizáró oknak minősül a közbeszerzési eljárásban, ha az ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet a tevékenységét felfüggesztette, vagy akinek tevékenységét felfüggesztették. Ezen kizáró ok alkalmazása azon alapul, hogy ha az érintett gazdasági szereplő nem végez, illetve nem végezhet gazdasági tevékenységet, akkor a közbeszerzési szerződés teljesítésére sem képes.

A gazdasági szereplő maga is kezdeményezheti a tevékenységének felfüggesztését, vagy a gazdasági szereplővel szemben bíróság vagy más hatóság is alkalmazhat a tevékenység felfüggesztésére vonatkozó jogkövetkezményt. Utóbbi olyan esetben teszi lehetővé a kizárást, amikor a társaság tevékenységének felfüggesztésére határozat vagy döntés formájában került sor, például a cégbíróság a cég működését felfüggeszti a Ctv. 85. § alapján a különleges törvényességi felügyeleti eljárások körében.²

Tevékenység korlátozása

A Kbt. 62. § (1) bekezdés f) pontja szintén kötelező kizáró okként rögzíti, hogy az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában a gazdasági szereplő, ha a tevékenységét a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény [a továbbiakban: Jsztv.] 5. § (2) bekezdés b) pontja alapján vagy az adott közbeszerzési eljárásban releváns módon c) vagy g) pontja alapján a bíróság jogerős ítéletében korlátozta, az eltiltás ideje alatt, vagy ha az ajánlattevő tevékenységét más bíróság hasonló okból és módon jogerősen korlátozta.

A Jsztv. 2. § (1)-(2) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a Jsztv.-ben szereplő intézkedések alkalmazásának mely esetekben van helye:

- ha a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben [a továbbiakban: Btk.³] szereplő bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a jogi személy

a) vezető tisztségviselője vagy a képviselőre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja, illetve ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el,

b) tagja vagy alkalmazottja a jogi személy tevékenységi körében követte el, és a vezető tisztségviselő, a cégvezető, illetve a felügyelőbizottság irányítási vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna;

- ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a jogi személy vezető tisztségviselője vagy a képviselőre feljogosított tagja, alkalmazottja, illetve tisztségviselője, cégvezetője, valamint felügyelőbizottságának tagja a bűncselekmény elkövetéséről tudott.

Fenti esetekben a Jsztv. 5. § (1)-(2) bekezdése alapján a bíróság a jogi személy tevékenységét egy évtől három évig terjedő időtartamra korlátozhatja annak elren-

²Lásd: a Közbeszerzési Döntőbizottság D.587/11/2010. sz. határozata.

³A 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmények vonatkozásában a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben meghatározott bűncselekmények elkövetése esetén alkalmazandók a Jsztv. említett rendelkezései.

delése által, hogy az eltiltás ideje alatt a jogi személy nem vehet részt közbeszerzési eljárásban, nem köthető vele koncessziós szerződés, nem folytathat egyéb olyan tevékenységet, amelynek gyakorlásától a bíróság eltiltotta. (Például építőipari kivitelezési tevékenységtől eltiltott gazdasági szereplő építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásban értelemszerűen nem vehet részt).

Offshore cégek

A Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont ka) alpontja szerint kötelező kizáró okot jelent, ha a gazdasági szereplő nem az Európai Unió, az Európai Gazdasági Térség vagy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet tagállamában, a Kereskedelmi Világszervezet közbeszerzési megállapodásban részes államban vagy az EUMSZ 198. cikkében említett tengerentúli országok és területek bármelyikében vagy nem olyan államban rendelkezik adóilletőséggel, amellyel Magyarországnak kettős adózás elkerüléséről szóló egyezménye van, vagy amellyel az Európai Uniónak kétoldalú megállapodása van a közbeszerzés terén. Előbbiek alapján tehát itt kizárást a Kbt. 62. § (1) bekezdés ka) pontjában szereplő államokon kívüli államban lévő adóilletőség eredményez.

Kizáró okok ellenőrzése, igazolási módok

Azt, hogy a fenti körülmények fennállását vagy fenn nem állását hogyan kell ellenőriznie az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során, a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 321/2015. Korm. r.] taxatív módon meghatározza. Az ebben előírt igazolási mód az ajánlatkérőt és az ajánlattevőt is köti, tehát az ajánlat érvényessé nyilvánítása körében egyéb igazolási módot az ajánlattevő nem nyújthat be, és az ajánlatkérő nem kérhet, illetve nem fogadhat el. A Kbt. 69. § (11) bekezdése és a 321/2015. Korm. r. 1. § (3) bekezdése értelmében minden olyan kizáró ok hiányát, amelyek adataihoz az ajánlatkérő elektronikus nyilvántartásban, ingyenesen hozzáfér, az ajánlatkérőnek kell ellenőriznie e nyilvántartásokból.

Az I. pontban részletezett kizáró okok tekintetében, uniós közbeszerzési eljárásban a Magyarországon letelepedett ajánlattevő esetében az ajánlatkérő a következőképpen köteles ellenőrizni a kizáró okok hiányát:

- a fizetéseképtelenségi helyzetekre és a tevékenység felfüggesztésére vonatkozó kizáró okok tekintetében a céginformációs és az elektronikus cégeljárásban közreműködő szolgálattól (a továbbiakban: céginformációs szolgálat) ingyenesen, elektronikusan kérhető cégjegyzékadatok alapján; (a Kbt. 62. § (1) bekezdés d) pontja tekintetében, ha a gazdasági szereplő a Ctv. értelmében nem minősül cégnek, vagy ha az adott szervezet tevékenységének felfüggesztésére a cégbíróságon kívül más hatóság is jogosult, közjegyző vagy gazdasági, illetve szakmai kamara által hitelesített nyilatkozat alapján.)

- a tevékenység korlátozására vonatkozó kizáró okot szintén a céginformációs szolgálattól ingyenesen, elektronikusan kérhető cégjegyzékadatok alapján; (ha a nem természetes személy gazdasági szereplő nem minősül cégnek, közjegyző vagy gazdasági, illetve szakmai kamara által hitelesített nyilatkozat alapján.)

- a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont ka) alpontja tekintetében szintén a céginformációs szolgálattól ingyenesen, elektronikusan kérhető cégjegyzékadatok alapján ellenőrzi azt az ajánlatkérő, hogy valóban Magyarországon bejegyzett gazdasági szereplőről van szó.

Nem Magyarországon letelepedett ajánlattevő esetében a Kbt. 62. § (1) bekezdés c), d) és f) pontja tekintetében a letelepedése szerinti ország illetékes hatóságainak igazolása, a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont ka) alpontja tekintetében az érintett ország illetékes hatósága által kiállított adóilletőség-igazolás alapján történik az ellenőrzés.

Nemzeti eljárásrendben (azaz, ha a közbeszerzési eljárás becsült értéke eléri a nemzeti közbeszerzési értékhatárt, de nem éri el az uniós közbeszerzési értékhatárt) a fentiek ugyanúgy alkalmazandók, mivel a 321/2015. Korm. r. 17. § (1) bekezdése ugyan egyszerű nyilatkozattételi kötelezettséget ír elő az ajánlattevők számára a kizáró okok fenn nem állásának igazolására, de a Kbt. 114. § (2) bekezdése értelmében az ajánlatkérőnek a 69. § (11) bekezdése szerinti adatbázisok adatait nemzeti eljárásrendben is ellenőriznie kell, tekintettel arra, hogy a releváns információ a fentiekben hivatkozott ingyenes elektronikus adatbázisba belépve közvetlenül elérhető.

Fontos megjegyezni, hogy a fizetéseképtelenségi helyzeteket tartalmazó, Kbt. 62. § (1) bekezdés c) pontja sze-

rinti kizáró okok csak akkor alkalmazhatók, ha a gazdasági szereplő fizetéseképtelenségét a bíróság jogerősen megállapította, és jogerősen döntött a felszámolásról. Ennek megfelelően az adós cég felszámolása iránti indítvány nem alapozza meg a kizáró ok alkalmazását.⁴ Ezt alátámasztja az a tény is, hogy a kizáró ok hiányának igazolási módjaként a cégkivonat szolgál, amely csak a bíróság végzésének jogerőre emelkedését követően tartalmaz adatot a felszámolási eljárás vonatkozásában.⁵

A céginformációs szolgáltatótól ingyenesen, elektronikusan kérhető cégjegyzékadatok

A 321/2015. Korm. r.-ben megnevezett – és egyben a kizáró okok ellenőrzésének elektronikus felületét jelentő – cégjegyzékadatok a következő linken érhetőek el: www.e-cegjegyzek.hu/. Itt lehetőség van cégnév, székhely, cégjegyzékszám vagy adószám alapján keresni, és a találat szerinti cégadatokat letölteni. Az ajánlatkérő ezen a felületen lekérheti az ellenőrzött cég tárolt cégkivonatát, vagy csak egyes cégadatokat is. Az ajánlatkérő ekképpen ellenőrzi, hogy az ajánlattevő vagy alvállalkozó nem áll-e például végelszámolás vagy felszámolás alatt, nem függesztették-e fel a tevékenységét, illetve, hogy magyar adóilletőséggel rendelkezik-e.

A fizetéseképtelenségi helyzetekre és a tevékenység felfüggesztésére, illetve korlátozására vonatkozó állapot a cégkivonat adataiból közvetlenül ellenőrizhető a Ctv. 26. § (1) bekezdés a)-c) és ke) pontjai alapján. A cég elnevezése után megjelenő „v.a.”, „f.a.” valamint „cs.a.” rövidítés azt jelenti, hogy velük szemben a bíróság végelszámolási-, felszámolási- vagy csődeljárást rendelt el, és az még folyamatban van.

Amennyiben az e-cégjegyzék eleve nem tartalmazza a gazdasági szereplő adatait, tehát a keresés eredménytelen, akkor az ellenőrizendő gazdasági szereplő nem magyar adóilletőséggel rendelkezik. Ez esetben tovább kell lépni egyvel, és az ajánlatkérőnek azt szükséges

megvizsgálnia, hogy a gazdasági szereplő adóilletősége kívül esik-e a Kbt. 62. § (1) bekezdés ka) pontjában szereplő államokon. Ennek megállapítása érdekében akár hiánypótlási felhívást is kibocsáthat, vagy felvilágosítást is kérhet a közbeszerzési eljárás során.

A cég elleni, illetve a cég tagja elleni különböző végrehajtási cselekmények, eljárások bejegyzésére az eljárást folytató, intézkedést foganatosító hatóság, bíróság határozata alapján hivatalból kerül sor. Ha pedig a végrehajtást az adóhatóság rendelte el, úgy az erre vonatkozó adatokat elektronikus úton automatikusan „átveszi” a cégjegyzék. A jelzett adatok feltüntetésével azonos módon kerülnek a cégnyilvántartásba az eljárások befejezésére vonatkozó adatok is.⁶

Cégadatok vizsgálatával kapcsolatban felmerülő problémák a közbeszerzési eljárásokban

E-cégjegyzék frissítése

A Ctv. 22. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását és azok változásait. Az ingyenes céginformációról szóló 47/2007. (X. 20.) IRM rendelet [a továbbiakban: 47/2007. IRM r.] rendelkezései alapján azonban a III. pontban hivatkozott – és a 321/2015. Korm. r. alapján kötelezően vizsgálandó – ingyenes céginformáció csupán *tájékoztató jellegű, és közhiteles okiratként nem használható fel, illetve a szolgáltatás nem terjed ki a céginformáció olyan biztosítására, amely a cégjegyzék adatai egészének, illetve annak jelentős részének megszerzését eredményezné.*

Az ingyenes szolgáltatásban elérhető adatok csak abban az esetben kerülnek frissítésre, amennyiben a cégjegyzékben bejegyzett adatokban a korábbi állapothoz képest változás állt be. Az ingyenes szolgáltatásban elérhető adatokat hetente egyszer frissítik. Ha tehát a cég cégbíróságon nyilvántartott adataiban semmiféle változás nem történt, akkor a lekérdezés eredményeként kapott tárolt cégkivonat hatályosságának dátuma egy hétnél korábbi lesz.⁷

⁴ Lásd: a Közbeszerzési Döntőbizottság D.327/15/2009. sz. határozata és a Fővárosi Bíróság 12.K.31.371/2008/6. sz. ítélete.

⁵ Nagykommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényhez; szerkesztette: Dezső Attila; Kbt. 62. §-ához; <https://uj.jogtar.hu>.

⁶ Hámori Andrea: Kommentár a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényhez; Ctv. 26. §-ához; <https://uj.jogtar.hu>.

⁷ Forrás: www.e-cegjegyzek.hu/.

Amennyiben valós idejű, közhiteles céginformációra van szüksége az ajánlatkérőnek, akkor az Országos Cégnylvántartó és Céginformációs Rendszer oldalán (<https://occsz.e-cegjegyzek.hu/>) van lehetősége díjazás fejében hatályos és közhiteles kiadmányok lekérésére.

Az a tény, hogy a kizáró okok ellenőrzése tekintetében a 321/2015. Korm. r. alapján kötelezően vizsgálandó nyilvántartás nem közhiteles, nem naprakész, és hetente egyszer frissül, a közbeszerzési eljárásokban problémát okozhat az ajánlatok bírálata kapcsán. A Kbt. 69. § (2) bekezdése ugyanis rögzíti, hogy az ajánlatok elbírálása során az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat érvénytelen, és hogy van-e olyan gazdasági szereplő, akit az eljárásból ki kell zárni. A Kbt. 70. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül köteles elbírálni. A bírálatra a Kbt. egy maximum időtartamot határoz meg, amely az ajánlati kötöttség időtartamával egyezik meg. Ennek lejáratáig köteles az ajánlatkérő az eljárás eredményéről értesíteni az ajánlattevőket, azaz „az ajánlatok bírálatáról szóló összegezés” (továbbiakban: összegezés) című dokumentumot megküldeni számukra. Az ajánlati kötöttség időtartama egy nyílt eljárás esetében az ajánlattételi határidő lejártától számított 30 nap árubeszerzés és szolgáltatás-megrendelés esetében, és 60 nap építési beruházás esetében. Ez a törvény által meghatározott feltételek szerint meghosszabbítható az eljárás során, de száznyolcvan napnál hosszabb időszakra csak abban az esetben nyúlhat az ajánlatok bírálata, ha a legkedvezőbb ajánlatot benyújtott ajánlattevő továbbra is fenntartja ajánlatát.

A gyakorlatban a közbeszerzési ajánlatok bírálata akképpen történik, hogy az ajánlatkérők az ajánlatok beérkezését követően ellenőrzik, hogy szükség van-e hiánypótlásra vagy felvilágosítás-kérés kibocsátására az ajánlatokkal kapcsolatban, és ekkor kérik le a 321/2015. Korm. r.-ben megjelölt ingyenes szolgáltatásban elérhető cégjegyzékadatokat is. Azonban a legtöbb esetben

az ajánlatok bírálata elhúzódhat hetekig (az ajánlatok számától, az ajánlatkérőnél a bírálatban részt vevő személyek elérhetőségétől stb. függően). Előbbiekre tekintettel az ajánlatkérők számára javasolt az eljárás eredményére vonatkozó végleges döntés aláírása előtt még egyszer ellenőrizni a releváns cégjegyzékadatokat, figyelemmel a heti frissítés gyakoriságára.

Még a fentiekben leírt többszöri ellenőrzés ellenére is előfordulhat azonban olyan eset, hogy a közbeszerzési eljárás eredményének kihirdetése után derül ki, hogy a nyertesnek nyilvánított ajánlattevő kizáró ok hatálya alatt állt. Erre vonatkozóan tartalmaz rendelkezést a Kbt. 74. § (1) bekezdés b) pontja, mely kimondja, hogy az ajánlatkérőnek ki kell zárnia az eljárásból azt az ajánlattevőt, részvételre jelentkezőt, alvállalkozót vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezetet, aki részéről a kizáró ok az eljárás során következett be. Ebben az esetben új bírálatot kell tartania az ajánlatkérőnek, és az összegezést módosítania kell a Kbt. 79. § (4) bekezdése szerint.⁸

Előbbi rendelkezéssel áll összhangban a Kbt. 143. § (2) bekezdése, mely szerint az ajánlatkérő köteles a szerződést felmondani, vagy - a Ptk.-ban foglaltak szerint - attól elállni, ha a szerződés megkötését követően jut tudomására, hogy a szerződő fél tekintetében a közbeszerzési eljárás során kizáró ok állt fenn, és ezért ki kellett volna zárni a közbeszerzési eljárásból.

Bejegyzés alatt álló cégek

Ha a cégjegyzékadatokban azt látjuk, hogy a cégnév végén „b.a.” rövidítés olvasható, az azt jelenti, hogy a cég cégbírósági bejegyzés alatt áll.

Önmagában az a tény, hogy a gazdasági szereplő még nincsen bejegyezve a cégnylvántartásba, a közbeszerzési eljárás során nem minősül automatikusan kizáró oknak. Viszont a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján az ajánlatkérő alkalmassági követelményként előírhatja a cégnylvántartásban való szereplés követelményét, ha a szerződés teljesítéséhez az szükséges.⁹

⁸ Kbt. 79. § (4) bekezdése: „Az ajánlatkérő az írásbeli összegezést az ajánlattevők részére történő megküldésétől számított huszadik napig jogosult módosítani, szükség esetén az érvénytelenségről szóló tájékoztatást visszavonni, továbbá a már megkötött szerződéstől elállni, illetve, ha az eredeti állapot nem állítható helyre, a szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha az eredmény megküldését követően észleli, hogy az eredmény jogszabálysértő volt és a módosítás a jogszabálysértést orvosolja. Az ajánlatkérő a módosított írásbeli összegezést köteles haladéktalanul, egyidejűleg az összes ajánlattevőnek megküldeni.”

⁹ Kbt. 65. § (1) bekezdése: „Az ajánlatkérő alkalmassági követelményeket határozhat meg (...)

Ebben az esetben tehát nem a gazdasági szereplő jogi helyzetére vonatkozó kizáró ok kötelező vizsgálatáról van szó. Ezen okból az ajánlat érvénytelenné nyilvánítására csak akkor kerülhet sor, ha a cégnyilvántartásban való szereplés követelményét az ajánlatkérő – saját döntése alapján – kifejezetten előírta a közbeszerzési eljárást megindító felhívásban. Ilyen előírás esetén azonban a követelménynek való megfelelés vizsgálata nem mellőzhető az ajánlatkérő által, és köteles érvénytelenné nyilvánítani az ajánlatot, ha az ajánlattevő nem szerepel a cégnyilvántartásban, tekintettel arra, hogy az alkalmassági követelményeknek való megfelelést főszabály szerint az ajánlat benyújtásának időpontjában köteles igazolni az ajánlattevő. Az ajánlattételi határidő lejártát követően már csak a Kbt-ben megfogalmazott feltételek fennállása esetén, hiánypótlás keretében van lehetőség a fentieket pótolni az ajánlatkérő eljárást lezáró döntésének meghozataláig.

Amennyiben az ajánlatkérő nem írta elő a felhívásban a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján alkalmassági követelményként a cégnyilvántartásban való szereplést, az ajánlat érvényessé nyilvánítható, a közbeszerzési szerződés megköthető az ajánlattevővel, viszont figyelemmel kell lenni arra, hogy amennyiben utóbb mégsem kerül sor a gazdasági szereplő cégnyilvántartásba való bejegyzésére, gazdasági tevékenységet nem folytathat, így a közbeszerzési szerződés teljesítése is lehetetlenül, hiszen sem teljesíteni, sem számlázni nem lesz képes a nyertes ajánlattevő. Ez esetben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) háttérszabályként érvényesülő, a lehetetlenülésre vonatkozó rendelkezések alapján szűnik meg a szerződés.¹⁰

A fenti helyzettől meg kell különböztetni azt, ha az ajánlatkérő írja elő a nyertes ajánlattevő számára gazdálkodó szervezet alapítását. A Kbt. 35. § (8)-(9) bekezdése ugyanis rögzíti, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban történő részvételt nem kötheti gazdálkodó szervezet alapításához, azonban ha a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szer-

ződés teljesítése érdekében indokolt, a nyertes ajánlattevő(k)től megkövetelheti azt. Az eljárást megindító felhívásnak a gazdálkodó szervezet alapítására vonatkozó ajánlatkérői elvárást egyértelműen rögzítenie kell. Ha az ajánlatkérő a szerződés teljesítése érdekében lehetővé teszi vagy megköveteli gazdálkodó szervezet létrehozását (projekttársaság), a közbeszerzési dokumentumokban köteles megadni a létrehozandó gazdálkodó szervezettel kapcsolatos követelményeket, amelyek kizárólag a jogi formára, a jegyzett tőke minimális - a szerződés értékével arányosan meghatározott - összegére, a gazdálkodó szervezet tevékenységi körére, valamint tevékenységének ellenőrzésére vonatkozhatnak. Ebben az esetben tehát arról van szó, hogy a közbeszerzési eljárásban ajánlattevőként induló cég – annak nyertes ajánlattevőként történő kiválasztása esetén – köteles az ajánlatkérő által előírtak szerint egy projekttársaságot létrehozni, kifejezetten az adott közbeszerzési szerződés teljesítésének céljából. Előbbi kötelezettség közös ajánlattétel esetén valamennyi közös ajánlattevőt terheli azzal, hogy a közös ajánlattevők együttesen kötelesek projekttársaságot alapítani. Amennyiben az ajánlattevő a társasági szerződés megkötését, illetve az alapszabály elfogadását a szerződés aláírásától számított húsz napon belül a cégbírósághoz nem jelenti be, úgy a Kbt. 140. § (7) bekezdése alapján az ajánlatkérőként szerződő fél a szerződést felmondhatja.

Összeférhetlenségi, verseny tisztaságának sérelmét eredményező helyzetek

Az ajánlatkérő a cégkivonat adataiból nemcsak a kizáró okokat ellenőrzi, hanem a cégjegyzéki adatok alapján egyéb olyan következtetésekre, megállapításokra is juthat, amelyeknek közbeszerzési, illetve súlyosabb esetben akár büntetőjogi következményei is lehetnek.

A Btk. 420. § (1) bekezdése szerint ugyanis, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében az

c) ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával.”

¹⁰ Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontja: „Az ajánlatkérő a szerződést felmondhatja, vagy - a Ptk.-ban foglaltak szerint - a szerződéstől elállhat, ha:

a) feltétlenül szükséges a szerződés olyan lényeges módosítása, amely esetében a 141. § alapján új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni;”

árak, díjak, egyéb szerződéses feltételek rögzítésére vagy a piac felosztására irányuló megállapodást köt, vagy más összehangolt magatartást tanúsít, és ezzel a versenyt korlátozza, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az előzőek szerint büntetendő az is, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében a vállalkozások egyesülete, a köztisztviselő, az egyesülés és más hasonló szervezet olyan döntésének a meghozatalában vesz részt, amely a versenyt korlátozza.

Figyelemmel a Kbt-ben rögzített alapelvek érvényesülésére, a Kbt. 25. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles minden szükséges intézkedést megtenni annak érdekében, hogy elkerülje az összeférhetlenséget és a verseny tisztaságának sérelmét eredményező helyzetek kialakulását.

A Kbt. 36. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ajánlattevő ugyanabban a közbeszerzési eljárásban

- a) nem tehet másik ajánlatot más ajánlattevővel közösen,
- b) más ajánlattevő alvállalkozójaként nem vehet részt,
- c) más ajánlattevő szerződés teljesítésére való alkalmasságát nem igazolhatja.

A Kbt. 36. § (2) bekezdése szerint továbbá, amennyiben az ajánlatkérő az adott közbeszerzési eljárás során a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-a, vagy az EUMSZ 101. cikke szerinti rendelkezések nyilvánvaló megsértését észleli vagy azt alapos okkal feltételezi, köteles azt jelezni a Gazdasági Versenyhivatalnak.

A fentiek alapján tehát kiemelten javasolt az ajánlatkérő számára - a kizáró okok vonatkozásán túl is - megvizsgálni és ellenőrizni a cégjegyzék adataiból az adott közbeszerzési eljárásban részt vevő gazdasági szereplők (ajánlattevő, alvállalkozó, alkalmasság igazolásában

részt vevő szervezet) alábbi főbb adatait: cég elnevezése, székhelye, fióktelepe, elérhetőségi adatai, képviselőre jogosult személyek és tulajdonosok adatai (név, lakóhely) stb. Előfordulhat ugyanis olyan helyzet, hogy két ajánlattevő székhelyének azonossága, vagy a tulajdonosi kör egyezősége, vagy a tulajdonosok lakóhelyének egyezősége alapján a verseny tisztaságát sértő összejátszás gyanúja merülhet fel. Ugyanígy például egy cégjegyzékszám-egyeződés alapján felmerülhet a Kbt. 36. § (1) bekezdésében szereplő tilalmak megsértése is, amely mindkét érintett ajánlat érvénytelenségét eredményezi.

Összegzés

A fentiek alapján összességében megállapítható, hogy a cégjegyzék adatainak vizsgálata a közbeszerzési eljárások során kiemelt jelentőséggel bír, nemcsak a kizáró okok kötelező ellenőrzése tekintetében, hanem a Kbt-ben rögzített alapvető rendelkezések gyakorlati érvényre juttatása körében is. Annak vizsgálata és folyamatos ellenőrzése, hogy az ajánlattevő valamint a későbbi nyertes ajánlattevő jogi helyzete, fizetőképessége megfelelő legyen, az ajánlatkérő saját jogi és gazdasági érdekét is szolgálja.

Bár az e-cégjegyzék.hu oldalon ingyenesen elérhető cégjegyzékadatok nem minősülnek közhiteles és naprakész adatoknak, a közpénzekkel való felelős gazdálkodás elvét szem előtt tartva az ajánlatkérő szervezeteknek mindenképpen javasolt a közbeszerzési eljárás és a közbeszerzési szerződés teljesítése során is folyamatosan nyomon követni (akár a <http://www.cegkozlony.hu/> napi gyakorisággal történő ellenőrzése által) az esetlegesen érintett cégek adatait és a tevékenységükben esetlegesen bekövetkezett változásokat annak érdekében, hogy a szükséges jogi lépéseket időben megtegyék, és az ellenőrzés hiánya ne járjon adott esetben pénzügyi forrás elvonásával, továbbá közbeszerzési vagy büntetőjogi szankció alkalmazásával.